

Zöld út az alpesi csúcsig

DINAMO KIJEV–FTC 3-0 (2-0)

KEK-döntő, 1975. május 14., Bazel, 10 897 néző. Jv.: Davidson (skót).

Dinamo Kijev: Rudakov – Troskin, Fomenko, Resko, Matvijenko – Muntyan, Burjak, Konykov, Kolotov – Onyiscsenko, Blohin.

FTC: Géczy – Martos, Pataki dr., Rab, Megyesi – Juhász, Nyilasi (Onhausz, 60.), Mucha, Magyar – Szabó, Máté.

Gól: Onyiscsenko (18. és 40.), Blohin (67.).

A zöld-fehérek nagyon bő kerete már az 1975-ös MNK megnyerése után. Állnak, balról: dr. Farkas orvos, Monotori Károly intéző, Dalnoki Jenő vezetőedző, Rab, Martos, Eipel, Branikovits, Domján, Bálint, Géczy, Mucha, Megyesi, Viczkó, Ebedli F., Szigeti Ferenc másodedző, Albert Flórián technikai vezető, Dóka György gyúrós. Elöl: Szóke, Magyar, Pusztai, Nyilasi, Szabó, Kelemen, Onhausz, Ebedli Z., Máté, Pogány, Pataki dr., Takács.

„Zöld sasok” találkoztak a „kék madarakkal” 1974 szeptemberében, a Kupagyőztesek Európa Kupája első fordulójában. Az FTC–Cardiff City-párharc Üllői úti mérkőzésén Nyilasi Tibor még játszhatott. A visszavágón már nem léphetett pályára, mert az MLSZ az év végéig eltiltotta a külföldi utazásoktól. Ennek oka az volt, hogy az U20-as együttes a nagy hagyományú touloni tornán szerepelt, és a később 60-szoros felnőtt válogatott Oscar vezérelte brazilok 2-0-s legyőzésével a döntőbe jutott, majd a játékosok arra kérték a vezetőket: hadd nézzék meg a másik elődöntőt, a Lengyelország–Csehszlovákia-meccset (1-0). Az előljárók ezt megtiltották: a Katzirz–Kádár, Kanász, B. Kovács, Varga József–Nyilasi, Sarlós, Ebedli Zoltán – Budavári, Dákay, Sipőcz összeállítású csapatnak vissza kellett térnie a szállodába. (Rend a lelke mindennek.) Mire néhány játékos nem szállt le a buszról a hotel előtt, hanem tüntetően a társasgépkocsiban maradt. Ezért „meszelték el” Nyilasit is, akit amúgy a torna legjobb labdarúgójának választottak, a ve-

telkedő gólkirályi címét pedig az angyalföldi Sipőcz József nyerte el. Akkor még „csak” a második helyet sikerült megszerezni – a döntőben (1-1 után) a lengyelek tizenegyesrúgásokkal győztek –, ám egy esztendővel később honfitársainké lett a pálma, Kollár József, „a touloni párdúc” volt a legjobb kapus, míg Törőcsik András a legkiválóbb mezőnyjátékos. Nem mellesleg: az 1974-es utánpótlás Európa-bajnokságot a magyar válogatott nyerte, majd 1976-ban szintén a döntőbe jutottak hazánk fiataljai.

Így ment a nevelés akkoriban...

Az FTC is ifjak sokaságával rajtolt a KEK-ben: Kelemen Gusztáv és Szabó Ferenc tizenhármas, Nyilasi és Takács László tizenkilenc, Ebedli Zoltán és Viczkó Tamás huszonegy éves volt 1974-ben. Az összeállítás így festett: Géczy – Viczkó, Bálint, Mucha, Megyesi – Nyilasi, Takács – Pusztai, Szabó, Kelemen (Ebedli, 63.), Máté. Jó, hogy a tinédzser „Nyíl” itthon legalább játszhatott, mert a nagy tehetségű középpályás szerezte az első gólt, majd a második előtt ő fejelte Mucha József labdáját az akciót befejező Szabóhoz (2-0). A walesiek csupán azzal keltettek feltűnést, hogy szakvezetőjük, Jimmy Andrews még a találkozó napján is edzést vezényelt nekik, és a kommentárok egyikében az állt: „Olyan gyenge volt az ellenfél, mint egy hétközi edzőpartner.” Azért a 25 000 ferencvárosi szurkoló sokkal jobban járt, mint két héttel később a cardiffi 7500, hiszen a visszavágón 4-1-re nyert az FTC, miután a második félidő első húsz percében háromszor is lehetetlen helyzetbe hozta a házigazdák védőit, valamint Ron Healey kapust. Takácsról, aki az első gólt lőtte, majd a másodikikat (Szabóét) előkészítette, azt írták: „Fiatalságát meghazudtoló nyugalommal játszott, ragyogó teljesítményt nyújtott.” A kettős győzelmet és a 6-1-es összesítést azonban – enyhén szólva – nem érté-

kelték túl idehaza, de mindjárt más megvilágításba került a tükörsima továbbjutás, amikor a válogatott 1974. október 30-án Cardiffban 2-0-ra, 1975. április 16-án Budapesten pedig 2-1-re kikapott

Wales legjobbjaitól Eb-selejtezőn. Budapesten úgy veszített a magyar csapat, hogy 0-0-nál Mészáros Ferenc kapus kivédte a Ninian Parkban és a Népstadionban is „beköszönő” John Toshack tizenegyesét...

Toshack – aki Cardiffban született, és labdarúgóként a helyi City együttesében nőtt fel – abban az időben Liverpoolban futballozott, így a ferencvárosi válogatottak rövid időn belül négyszer is szembe kerültek vele, mert az FTC riválisa a második fordulóban az Anfield Road világmárkája volt. A zöld-fehérek ellen a Clemence – Smith, Lawler, Hughes, Lindsay – Hall (Toshack, 55.), Callaghan, Boersma – Kennedy (Cormack, 72.), Keegan, Heighway összeállításban játszó Liverpool – amely az FA Kupa 1974-es döntőjében 3-0-ra verte a Newcastle Unitedet – tizennégy forduló után az első helyen állt az angol bajnokságban (utóbb a második helyet szerezte meg a Derby County mögött), és negyvenezer szurkolója abban a biztos

Némi túlzással: csak a melegítők árulják el, hogy ez a Dinamo Kijev, s nem az aktuális szovjet válogatott. Hátról, balról: Fomenko, Konykov, Resko, Kolotov, Zsutnyik gyúró, Maljuta orvos. Középen: Lobanovszkij vezetőedző, Veremejev, Rudakov, Burjak, Blohin, Bazilevics másodedző. Elöl: Sz. Kuznyecov, Troskin, Matvijenko, Muntyan, Onyiscsenko.

Géczi István és Emlyn Hughes pózol a Fradí és a Liverpool találkozója előtt

A szovjetek több millió példányban gyártották le a mérkőzés emlékjevét

Blohin örül, Megyesi lába mintha a földbe gyökerezett volna. Az egyik kijevei gól Bázselben.

tudatban dalolta a meccs előtt a You'll Never Walk Alone-t, hogy itt hamarosan „mészárlás” következik. De a ferencvárosi fiatalok állhatatosan ellenálltak, Géczi István pedig nagyszerű produkciót nyújtott a háló előtt, így még a kilencvenedik percben is csak 1-0 volt az angolok javára. A gólt Ray Kennedy átadásából a kétszeres aranylabdás (1978, 1979) Kevin Keegan szerezte, és utóbb mit adott volna érte a „vörösök” publikuma, ha többször már nem kerül a hálóba a labda! Mert a spanyol játékvezető két percet hosszabított, és a ráadásban Megyesi István előrelépésével Máté János elfutott, kicselezte Ray Clemence kapust, és egyenlített (1-1). Néhány másodperccel korábban a díspáholyban helyet foglaló Albert Flórián – aki abban az évben vonult vissza – a mérkőzés bírójára mutatva felkiáltott: „Meddig akarja ez vezetni?”

De jó, hogy „ez” – Sanchez Ibanez – csak a 92. percben fújta le a meccset!

Az értékes döntetlen után (melyről Mucha József azt mondta: „Álmomban sem gondoltuk, hogy ilyen eredményt érünk el”), mindenki ott akart lenni az Üllői úti reváns meccsen. A Népstadion is megtelt volna, ám az FTC ragaszkodott új stadionjához, amelyet az év májusában adtak át, bár az avató ünnepséget elrontotta a Müller Sándor góljával 1-0-ra győztes Vasas. Akkor is zsúfolt ház volt meg fél év-

vel később is, mármint a Liverpool ellen, mert a Tatabánya vendéjátéka alkalmával (1-1) csak 7000 nézőt jegyeztek – miközben az NB I. nézőtlaga 10 023 volt –, de Dalnoki Jenő edző nem emiatt dühöngött. Hanem azért, mert úgy látta: „A második félidőben nem bírtunk a játékvezetővel.”

René Viglianival, a KEK-visszavágó bírójával már nem akadt baja, ahogyan a csapatával sem: az öt védőjátékossal – köztük egy újabb tizenkilenc évessel: Rab Tiborral – kivonuló ferencvárosiak végig távol tartották kapujuktól favorit ellenfelüket, melynek tagjai azt emlegették a második találkozó előtt: „Az FTC-nek még egyszer nem lehet olyan szerencséje, amilyen Liverpoolban volt.” Nem is a mázlin múlt, hogy úgy zárult a mérkőzés, ahogyan elkezdődött: 0-0-val. „Géczit ezen a találkozón nem

Máté János és Mucha József a túlerő ellen a döntőben

Magabiztosak a Dinamo csillagai: Blohin, Burjak, Fomenko...

Nyilasnak már nincs en dolga: Máté labdája bejutott a Malmö kapujába

Nyugati stílusú szovjet világsztár a hetvenes évek közepéről: Oleg Blohin

tudták próbára tenni az angolok” – írta a Népsport. Egy másik megállapítás pedig így szólt: „Dalnoki ezen a meccsen jobb taktikusnak bizonyult Bob Paisley-nél.” Pedig a mérkőzés előtt nem mindenki áldotta a tréneret, a szakvezető ugyanis kihagyta a nem sokkal korábban a Győri ETO elleni 6-1 alkalmával öt gólt szerző Szabót. (A középcsatár egy óra múltán, csereként állt be a – kell-e mondani? – tizenkilenc esztendőös Magyar István helyett.) Az igazi felzúdulást azonban az keltette, hogy Keegan a hajrában „beleszállt” Géczibe, minek következtében egy magáról megfélemedező drukker üveget hajított a pályára. (Szerencsére, senkit nem talált el, de Monsieur Vigliani akkurátusan felvette és felmutatta a „bűnjelet”.) Zaklatott volt a hangulat, ám néhány perccel később már mind a 30 ezer szurkoló ünnepelt: idegenben szerzett góljával negyedöntőssé lépett elő az FTC. Dalnoki azt mondta: „Erre a továbbjutásra egész Európában felfigyelnek.” Paisley meg azt: „Boldogtalan látogatás volt ez a budapesti. Úgy estünk ki, hogy nem kaptunk ki. Rosszak azok a szabályok, amelyek erre lehetőséget adnak.”

Mire persze itthon így reflektáltak: „Mister, miért nem tetszettek gólt lőni az Üllői úton?”

Kilencszázhetvenöt tavaszát tehát a zöld-fehérek érték meg a kontinens kupagyőztesei között, és Malmöbe már Nyilasi is útra kelhetett. Bár

nem lehetett mérget venni rá, hogy játszik. A mérkőzés napján ugyanis repetázott az ebédnél a gyümölcssalátából, a selypítő Dalnoki pedig ráivallt: „Nyilaszikám, ki akarja magát zabálni a csapatból?” (Ahogyan Psota Irén énekelt hajdanán: „Tibi, te bitang, ó!”) Végül azonban a mester nem mellőzte a daliás megjelenésű középpályást, és nagyon helyesen cselekedett, mert kiszámíthatatlan cseleivel, okos góljával, irányító-készségével a falánk ifjú volt a mezőny legjobbjá. „Nagy játékos született – jegyezte meg a svéd lapok egyike –, de sajnos nem a Malmö csapatában futballozik.” Vezetelével az FTC meglepően simán nyert 3-1-re – a 45-szörös válogatott Thomas Sjöberg az utolsó percben lőtte a svédek becsületgólját –, s a ferencvárosiak olyan za-

A ferencvárosi tekintetek a partjelzőt keresik. A kijeviek meg újabb góljukat ünneplik.

Az 1974–75-ös KEK-döntő hivatalos műsorfüzete

1975

- Március 28-án az Elnöki Tanács közkegyelmet gyakorolt a „felszabadulás 30. évfordulója” alkalmából.
- Helyey László és Kállai Ferenc főszereplésével a mozikba került Bacsó Péter filmszatórája, az Ereszd el a szakállamat!
- Bécsben, 83 éves korában meghalt Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek, Magyarország utolsó hercegprímása.
- Március 16-án Beregdarócnál összekötötték a „Barátság” kőolajvezeték magyar és szovjet szakaszát.
- A kolumbiai Caliban Hargitay András és Verrasztó Zoltán is aranyérmert szerzett az úszó-világ bajnokságon.

A ferencvárosi játékosok – köztük Megyesi – letörten veszik át az érmüket. Pedig kicsoda eredmény volt a döntőbe jutás!

varba ejtették a házigazdákat, hogy a harmadik gól előtt az igazán rutinos Jan Möller, aki 313 bajnoki mérkőzésen védett a Malmö együttesében, Máté Jánosba rúgta a labdát, így a csatár vidáman masírozhatott a kapuig.

A visszavágónak szinte nem volt tétje, az északiak mégis 30 ezer emberben keltettek kétségeket az első félidőben. A pályafutása során kizárólag a Malmö csapatában szereplő, 38-szoros válogatott Staffan Tapper beívelését Sjöberg befejelte, és a gól után is a vendégek domináltak, márpedig 0-2-nél már nagy baj fenyegethetett vol-

Onyiscsenko tánca a zöld-fehér védelem tagjai közt

na... Nem lett 0-2: 1-1 lett. A szünet utáni szakasz elején Máté (Magyar átadásából) szintén fesszel egyenlített, majd Bo Larssont Hilmi Ok törökjátékos vezető kiállította. A mérkőzés bírása azért küldte le a 70-szeres svéd válogatott játékost, mert a középpályás megütötte Nyilasit; azt csupán sárga kártyával büntette a sporttárs, hogy honfitársunk visszarúgott... Igaz, ez már a második sárgája volt a karizmatikus fedezet-felfedezettnek, aki tehát az elődöntő első találkozóján nem szerepelhetett.

De már a legjobb négy között járt az FTC!

S a Crvena Zvezda elleni párharc budapesti mérkőzése előtt „kedvező” jel volt: a zöld-fehér csapat csak 1-1-et ért el a Diósgyőrrel szemben (Miskolc, 25 000 néző). A Liverpoollal vívott visszavágót megelőzően is 1-1-re ment a Ferencváros a Tatabányával, a Malmö pesti látogatása pedig a Győrött elszenvedett 2-1-es vereség után történt. (A kislaföldi találkozót a duplázó Glázer Róbert nyilván soha nem felejtí.) A belgrádi együttest már a Népstadionban fogadták a „Dalnoki-bébik”, akik kiegészültek a nagy tapasztalatú csatárokkal. Az utóbbiak közül Máté érzéssel átlépte Magyar átadását, és 55 ezer néző ugrott talpra, amikor az Albert-dublór Branikovits László vezetését szerzett, előhúzva „valamit” a régiből. „Brani” a második góiban is szerepet játszott: ő fejelte a labdát Magyarhoz, aki húsz méterről nagy gólt lőtt a jobb sarokba. A két hazai „dugó” között azonban a később az észak-amerikai futball-liga csapatait körbejáró Petar Baralics beíveléséből a húsz esztendő Dusan Szavics a hálóba fejelte, azaz a 2-1-es győzelem ellenére roppant nehéznek ígérkezett a visszavágó.

Nem is volt könnyű Belgrádban...

A jugoszláv fővárosban a budapesti közönség duplája, 110 000 néző gyűlt egybe, és döbbenet fogadta, hogy a hetedik percben Juhász István labdáját Pusztai László az ötösről a hálóba továbbította. A gyors ferencvárosi góllal nemcsak a közönséget, hanem a hazai játékosokat is súlyos megrázkódtatás érte, ám a trauma elmúlt, amikor a második szakasz elején hasonlóképpen hamar egyenlített a vendéglátó együttes. Szlobodan Jankovics beívelését a Nagyikindáról származó Kéri Mihály a hálóba fejelte, ráadásul negyedórával később a Szavicsot elbukató Bálint Lászlót Walter Eschweiler nyugatnémet játékos vezető kiállította. Rab mellé Mucha húzódott vissza a középpályáról a védősorba, de nem tudta megakadályozni, hogy újabb öt perc elteltével a jobbszélső Jankovics sorozatos beadásainak egyikéből Zoran Filipovics is a kapuba fejeljen (2-1). Az összesítés egyenlő volt, a létszám nem... Ám tíz

A Dinamo Kijev néhány hónappal később – a Bayernt legyőzve – európai Szuperkupa-győztes lett

perccel a befejezés előtt Máté „kontrázott”, s miután Baralics a tizenhatoson belül elkaszálta, Eschweiler büntetőt ítélt. Ám a tizenegyes- és szabadrúgás-specialista Bálint László addigra már „levonulási” parancsot kapott a bírótól... A kiélezett szituációban hátvéd társa, Megyesi István vállalta a végrehajtást, és hallatlan nyugalommal Ognjen Petrovics kapust balra, a labdát pedig jobbra küldte (2-2).

Tizenegy év elteltével újra KEK-döntőre vonulhatott ki – méghozzá veretlenül – egy magyar tizenegy!

De tudvalévő volt, hogy a bázeli találkozó nem lesz fátylasmenet. Az ellenfél, a Dinamo Kijev egy hónappal korábban 3-0-ra legyőzte a török válogatottat – Szovjetunió „álnéven”. Jevgenyij Rudakov, Vlagyimir Troskin, Mihail Fomenko, Sztjepan Resko, Viktor Matvijenko, Anatolij Konykov, Vlagyimir Muntyan, Viktor Kolotov, Vlagyimir Onyiscsenko, Oleg Blohin Svájcban is szerepelt, csupán Vlagyimir Veremejevet váltotta fel az alpesi csúcstalálkozón Leonyid Burjak. A szövetségi kapitány és kijevi edző Vlagyimir Lobanovszkij válogatottjában mindenki kijevi volt, még a kispadra is jutott a Dinamo-játékosok közül...

Ezzel szemben az FTC-nek nélkülöznie kellett a Bárónak becézett Bálintot (továbbá a sérült Pusztait és Branikovitsot). A középhátvéd posztjára Dalnoki azt a dr. Pataki Miklóst állította, aki

Viktor Kolotov a serleggel. Ezek várták Kijevben, a repülőtéren a győzteseket.

Az ukránok első „szovjet” csapatként nyertek kontinentális klubkupát

nem volt a pályák főnemese (sőt, a Fradiban bajnokian nem is játszott), viszont Liverpoolban jól helyettesítette Martos Győzőt. Utóbb ezt a döntést sokan vitatták, de az angliai vendégszereplés után senki nem emlegette, hogy miként került Pataki a csapatba... Amúgy sem a beugrón múlt, hogy – a papírformát igazolva – az „új Ajaxnak” titulált, kiválóan kondicionált, taktikailag ugyancsak remekül felkészített, gyors és kombinatív Dinamo technikai fölényben játszotta le a meccset. Negyedóra múltán Blohin finom passzt adott Onyiscsenkónak, aki az egykori balösszekötő helyén elegáns csel mutatott be, majd a „hosszú” sarokba lőtt: 1-0. Aztán Géczy elnézte Onyiscsenko ívelt labdáját, amely – a felső lécezt érintve – a kapuba hullott: 2-0. Majd a második félidő közepén Muntyan megjátszotta Blohint, a pályafutása során 112-szeres szovjet válogatott extraklasszis pedig két „gonosz” trükk után passzolt az üres kapuba: 3-0. Mutatványának utolsó pillanatait Géczy is a pázsiton fekvé nézte végig...

Noha a ferencvárosiakat megviselte a sima vereség, a döntőig nyújtott teljesítményükért messzemenő elismerést érdemeltek. Bázisban az Europa Hotelben laktak.

De nem csak ott mondhatták magukról: Európában vagyunk.